

NA PRZEKÓR KANTACIE! FORMA SONATOWA I JEJ ZASTOSOWANIE

TADEUSZ BANOWSKI

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania historii muzyki dla szkoły ponadpodstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Zbigniew Wiertel
Recenzja merytoryczna – Dorota Pękacka
Ignacy Ołów
dr Beata Rola
Jadwiga Iwanowska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

Na przekór kantacie! Forma sonatowa i jej zastosowanie

Klasa/czas trwania zajęć/lekcji:

I–IV/45 minut

Cele

Uczeń:

- zna formę sonatową;
- interpretuje dzieła muzyczne;
- opisuje sonatę jako formę muzyczną;
- stosuje właściwą terminologię muzyczną.

Metody/Techniki/Formy pracy:

- impresyjna – analiza utworów muzycznych;
- praca całego zespołu klasowego;
- praca w grupach.

Środki dydaktyczne:

- „Sonata Es-dur” J. Haydna;
- „Sonata Patetyczna” L. van Beethovena;
- materiał źródłowy: zapisy sonaty L. van Beethovena: <http://pl.cantorian.org/music/530/Sonata-Patetyczna-%28Piano-Sonata-No.-8-%22Path%C3%A9tique%22%29-All-movements>.

Opis przebiegu lekcji

Część wstępna:

Nauczyciel prosi uczniów o przypomnienie cech sonaty barokowej. Wprowadza pojęcie sonaty klasycznej i formy sonatowej, opisuje ich genezę.

Część właściwa:

1. Nauczyciel przedstawia budowę formy sonatowej i sonaty klasycznej, wskazuje zmiany w formie zawarte w twórczości Ludwiga van Beethovena.
2. Dzieli zespół na dwie grupy i przydziela im zadania. Grupy należy zwiększyć w przypadku większej liczebności klasy – wtedy inne grupy realizują te same zadania, wspólnie ustalają efekty prac:
  - Grupa I – analizuje „Sonatę Es-dur” J. Haydna;
  - Grupa II – analizuje „Sonatę Patetyczną” L. van Beethovena.
3. Uczniowie dzielą się efektami swojej pracy, porównują dwie kompozycje. Następnie uczniowie wspólnie analizują zapis nutowy wyświetlony przez nauczyciela.

Część podsumowująca:

Uczniowie przypominają budowę formy sonatowej i sonaty. Nauczyciel wskazuje na różnice między sonatami Beethovena względem pozostałych kompozytorów klasycystycznych.

Komentarz metodyczny

W lekcji zastosowano metody aktywizujące ucznia. W zakresie wymagań edukacyjnych należy dla ucznia ze specjalnymi potrzebami dostosować poziom zaawansowania zadań, wspomagać ucznia, zadając mu dodatkowe pytania nakierowujące. W pracy indywidualnej podczas odsłuchu należy zapewnić odpowiednie warunki akustyczne, a w razie potrzeby umożliwić uczniowi użycie słuchawek. Uczniowi zdolnemu można polecić uzupełnianie materiału podczas prezentacji grup. W ocenie ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należy stosować ocenianie kształtujące i wspierające ucznia, połączone z samooceną i oceną koleżeńską, wzmacniać ucznia pochwałą nawet za niewielkie dokonania. W ocenianiu należy stosować informację zwrotną o tym, co uczeń robi dobrze, a gdzie popełnił błędy lub co wykonał źle, w jaki sposób może uzupełnić braki lub poprawić błędy oraz poinformować o tym, jakimi metodami może doskonalić swoje umiejętności. Podczas lekcji rozwijane są najbardziej następujące kompetencje kluczowe: w zakresie rozumienia i tworzenia informacji (słuchanie muzyki); w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej (interpretacja sonaty, przeżywanie muzyki); osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się (praca w grupach), kompetencje w zakresie przedsiębiorczości, kompetencje matematyczne.